

الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي هَدَانَا
لِهَذَا صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ
سُبْحَانَكَ
يَا كَرِيمُ

سرشناسه	شیرالی، عادل، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	نخل‌های سر افراز/مولفان عادل شیرالی، نرگس شامحمدی؛ ویراستار و تنظیم‌کننده مینا میری روشن.
مشخصات نشر	تهران: موسسه فرهنگی هنری قدر ولایت، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۳۳ ص.
شابک	۱۵۰۰۰۰ ریال 2-978-964-495-537
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	جنگ ایران و عراق، ۱۲۵۹-۱۲۶۷ -- اروندکنار -- شهیدان -- سرگشتنامه
موضوع	Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Arvandkenar -- Martyrs -- Biography
موضوع	شهیدان -- ایران -- اروندکنار -- سرگشتنامه
موضوع	Martyrs -- Iran -- Arvandkenar -- Biography
شناسه افزوده	شامحمدی، نرگس، ۱۳۴۹ -
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ ن ۳/ش ۹۲۵/DSR1۶
رده بندی دیویی	۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۳۲:
شماره کتابشناسی ملی	۵۳۱۹۰۳۱:

نخل‌های سرافراز

ناشر: موسسه فرهنگی هنری قدر ولایت

مؤلفان: عادل شیرالی، نرگس شامحمدی

ویراستار و تنظیم کننده: مینا میری روشن

طراح جلد: محمد شامحمدی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷ / شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: قدر ولایت (دیجیتال)

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۹۵-۵۳۷-۲

www.ghadr110.ir

کلیه حقوق محفوظ و مخصوص ناشر است.

فهرست

۱۳	مقدمه
۱۵	روش تألیف کتاب

فصل اول

۱۹	ابراهیمی، محمد
۱۹	احمدی بُوَصدی، قاسم
۱۹	اسحاقی، طهران
۲۰	اسدی، مجید
۲۰	انصاری، عبدالمنعم
۲۱	انصاری، مزید
۲۱	آنیسیان، عبدالخضر
۲۱	اُوقیانوسی، سید جعفر
۲۲	ایرانیان، خلف
۲۲	ایرانیان، قاسم
۲۳	ایرانیان، مجید
۲۳	ایرانیان، محمود
۲۳	آلبوسویلیم، عبدالرزاق
۲۴	بَحرانی، جاسم

- ۲۴ بَحرانی، محسن
- ۲۴ برمکی، علی
- ۲۵ بُوصیدی، احمد
- ۲۵ پورحَسُون، سلطان
- ۲۶ پورحَسُون، علی
- ۲۶ پورحیدری، فارس
- ۲۷ پور عبود بریچی، ظاهر
- ۲۸ پورنصاری، عبدالحسین
- ۲۸ پورنصاری، محمد
- ۲۸ پورهاشمی، سیدحسین
- ۲۹ پورهاشمی، سیدهادی
- ۲۹ تاج‌الدینی، رضا
- ۳۰ تراکمه، زینب
- ۳۰ تنگسیری، عبدالزهرا
- ۳۰ ثامری، حمید
- ۳۱ جادری، حلیم
- ۳۲ جعفری نسب، محمد
- ۳۲ جعفری، سید عزیز
- ۳۲ جعفریان، حبیب
- ۳۳ جعفریان، هاشم
- ۳۳ جهلولی، قاضی
- ۳۳ چَسباوی، ظاهر
- ۳۴ حاج‌دشتی، عباس
- ۳۴ حاجیان، عبدالجلیل
- ۳۵ حسینی، طاهر
- ۳۵ حسینیان مُعَمَّره، حسن

۳۵	خلافی، عبدالرضا
۳۶	خلاوی زاده، سیدجاسم
۳۷	حلفی، صادق
۳۷	حمداد حیاوی، عبدالنبی
۳۸	حیات داودی، علی
۳۸	حیاوی، صادق
۳۹	حیاوی، جابر
۳۹	حیدری، عبدالجلیل
۳۹	حیدریان زاده، یحیی
۳۹	خالدی، عبدالعظیم
۴۰	خالدی، عون
۴۰	خدیان زاده، عبدالسید
۴۱	خزایی زاده، حمید
۴۱	خواجه، احمد
۴۱	دارمی، محمدعلی
۴۲	داوردان، عبدالخالق
۴۲	دبستانی، سمیر
۴۳	دریس، عبدالرضا
۴۳	دریس، مالک
۴۳	دشتی، اسد
۴۳	دوسری، رحمان
۴۴	دوسری، یاسین
۴۴	ربیعی، حمد
۴۴	ربیعی، حمید
۴۵	ربیعی، عبدالصمد
۴۵	ربیعی، علوان

- ۴۵..... ربیعی، غازی
- ۴۶..... ربیعی، فاضل
- ۴۶..... ربیعی، محمد (فرزند عبدالله)
- ۴۶..... ربیعی، محمد (فرزند مال‌الله)
- ۴۷..... ربیعی، مهدی
- ۴۷..... ربیعی، هادی
- ۴۸..... ربیعی، هانی
- ۴۸..... رضوی کاظم
- ۴۹..... رومی پور، احمد
- ۴۹..... ریحانی، مرزوق
- ۴۹..... زائری، ابوالقاسم
- ۵۰..... ساری زاده، عبدالحسن
- ۵۰..... ساری شرفی، عبدالرضا
- ۵۱..... سالمی، آحلام
- ۵۱..... سالمی، عزیزه
- ۵۱..... سالمی، محمود
- ۵۲..... سَبَطی، اسماعیل
- ۵۲..... سلطانی، داود
- ۵۲..... سلطانی، عبدالحکیم
- ۵۳..... سلطانی، عبدالمحسن
- ۵۳..... سلطانی، نَجْم
- ۵۴..... سَمَعَتی، حمزه
- ۵۴..... شریف قنوتی، محمدحسن
- ۵۵..... شِناویان، کاظم
- ۵۶..... شیرالی، فاضل
- ۵۶..... صادقیان حلافی، حسین

۵۷ صالح نژاد، مرتضیٰ
۵۷ صالح نژاد، مہدی
۵۸ صالحی، محسن
۵۸ صالحیان، علی
۵۸ صفری، شنبید
۶۰ صیداوی، کریم
۶۰ طاہائی، عبدالجلیل
۶۰ طاہری، قاسم
۶۱ طُرفی خَضیرِی، شاکر
۶۱ طویلی پور، عیسیٰ
۶۱ عاشور پور، احمد
۶۲ عامری، توفیق
۶۳ عبادی، جابر
۶۳ عبادی، جواد
۶۳ عبادی، عبدالامام
۶۴ عبادی، عبدالحسن
۶۴ عبادی، عبدالخضر
۶۵ عبادی، غانم
۶۵ عباس پور بحرانی، عباس
۶۵ عباس نصاری، عبدالسید
۶۶ عباسی، جواد
۶۶ عبدالشاہی، جواد
۶۶ علوان نصاری، زہرا
۶۷ علی پور، سہیل
۶۷ عوادی، جواد
۶۸ غُبیشاوی، عبدالباقی

- ۶۸ غَفَلَاوِی، احمد
- ۶۸ غلام‌زاده دیلمی، موسی
- ۶۹ غلامی، رحیم
- ۶۹ قُصْبَه‌لَر، عبدالنبی
- ۶۹ قنواتی‌زاده، محمدعلی
- ۷۱ قَیِّم، غلام
- ۷۱ مجدم، ناصر
- ۷۱ محسنی، رحیم
- ۷۲ محمدی‌پور، عبدالنبی
- ۷۲ مَرَوْتِی، محمد
- ۷۳ مُطَّرَقِی، فرهاد
- ۷۳ مَطَّرِی‌فرد، خلف
- ۷۴ مَطُّورِی، طالب
- ۷۴ مَعْرِفاوِی، حسین
- ۷۴ مَعْرِفِی، عبود
- ۷۵ مَفْتاحِی، قاسم
- ۷۵ مَکِی‌حِیاوِی، قاسم
- ۷۵ مَکِیان، فالح
- ۷۶ مَکِیان، ناصر
- ۷۶ مَنصُورِی، عبدالصمد
- ۷۶ موسوی، سیدابراهیم
- ۷۷ موسوی، سیدتوفیق
- ۷۸ موسوی، سیدکاظم
- ۷۸ موسوی، سیدمحمدامین
- ۷۸ موسوی، سیدیونس
- ۷۸ موسوی‌زاده، سیدیونس

۷۹ موسوی جاسمی، سید محمود
۷۹ مہدی پور، محمد
۸۰ مہنائی، سوادى
۸۰ مہنا پور نصاری، خضیر
۸۰ مہنا پور نصاری، طاہر
۸۱ میرزائی، محمد
۸۱ نادریان، عبدالخالق
۸۲ نصاری، جعفر
۸۲ نصاری، حسن
۸۲ نصاری، حسین
۸۲ نصاری، حمزہ
۸۳ نصاری، خَطیرہ
۸۳ نصاری، رضا
۸۳ نصاری، شاکر
۸۴ نصاری، عبدالزہرا
۸۴ نصاری، عبدالعباس
۸۴ نصاری، عبدالہادی
۸۵ نصاری، عبود
۸۵ نصاری، عبید
۸۵ نصاری، فاضل
۸۵ نصاری، کاظم
۸۶ نصاری، مکی
۸۶ نصاری، ناصر
۸۶ نبسی، عزیز
۸۷ ہاشمی، سیدہ غنہ
۸۷ یعقوبی، زینب

۸۸ یعقوبی، عبدالزهره
۸۸ یعقوبی، عبود
۸۸ یعقوبی، محمد
۸۹ یوسف شریداوی، حمید

فصل دوم

۹۱ وصیت‌نامه شهدا
۹۳ وصیت‌نامه شهید عبدالمنعم انصاری
۹۶ وصیت‌نامه شهید قاسم احمدی بُوصیدی
۹۶ وصیت‌نامه شهید مهدی ربیعی
۹۷ وصیت‌نامه شهید سیدجاسم حلاوی زاده
۹۹ وصیت‌نامه شهید عبدالعظیم خالدی
۱۰۰ وصیت‌نامه شهید سیدعلی خلیلی
۱۰۲ وصیت‌نامه شهید علوان ربیعی
۱۰۲ وصیت‌نامه شهید فاضل شیرالی
۱۰۳ وصیت‌نامه شهید شنبند صفری
۱۰۳ وصیت‌نامه شهید محمدعلی قنواتی زاده
۱۰۵ وصیت‌نامه شهید محمد مروتی

فصل سوم

۱۰۷ تصاویر
۱۲۱ شهدای ارون‌دکنار
۱۲۴ آمار کلی شهدا
۱۲۵ فهرست مصاحبه شونندگان، مکان، تاریخ
۱۲۹ نمایه مکان

مقدمه

بخش اروندکنار در جنوب شرقی شهرستان آبادان واقع است، از شمال به بخش مرکزی آبادان، از غرب و جنوب به اروندرود و از شرق به بهمنشیر و اراضی مسطح و باتلاقی محدود می‌شود.

بر اساس آخرین سرشماری سال ۱۳۹۵؛ جمعیت آن ۲۷ هزار و ۶۳۴ نفر است. اروندکنار روبه‌روی شهر فاو عراق قرار گرفته است. فاصله اروندکنار تا آبادان ۴۸ کیلومتر است که با جاده‌ای آسفالتی به هم راه دارند. آب و هوای اروندکنار به سبب مجاورت با خلیج فارس گرم و مرطوب است.

به سبب پایین بودن سطح زمین‌های این منطقه هنگام مد دریا آب اروندرود بالا می‌آید و کشاورزان آبادی‌های مجاور به وسیله نهرهایی که با فاصله ۲ تا ۳ کیلومتر حفر کرده‌اند، مزارع و نخلستان‌های اطراف رودخانه‌ها را آبیاری می‌کنند. این نهرها که از گذشته به شکل شبکه‌ای موازی و منشعب از اروندرود آماده شده‌اند مایه آبادانی و زراعت بوده و رفته رفته موجبات تجمع و اسکان کشاورزان منطقه را فراهم کرده‌اند، چنانچه نهرهایی با نام‌های مختلف پدید آمده است مانند نهر قصر، نهر بلاّمه، نهر علیشیر و

سواحل اروندکنار عمدتاً باتلاقی است، پوشش گیاهی اروندکنار را نخل، درخت کُنار و علف مخصوصی به نام «چولان» تشکیل می‌دهد. مهم‌ترین جانوران آبی اروندکنار مانند شانگ، حلوا سیاه، شیرماهی و صُبُور است.

بخش اروندکنار رفته رفته به سبب داشتن نخلستان‌ها و باغ‌های طبیعی مورد توجه قرار گرفت و طوایف مختلف از مناطق دیگر خوزستان به این ناحیه کوچ کردند. چنان‌که یکی از مراکز مهم مبادله کالا با دیگر کشورها چون کویت در دهانه اروندرود شد.

قُصَبه مُعْمَره مطابق تقسیمات کشوری سال ۱۳۲۹ش یکی از بخش‌های دوگانه شهرستان آبادان به شمار آمد و نهر «قصر» مرکز آن شد. این بخش به ۴ دهستان قُصَبه مُعْمَره، خسروآباد، قُصَبه نَصَّار و منیوخی تقسیم شد. نام قُصَبه مُعْمَره از ۱۳۵۰ش به سبب مجاورت نواحی شمال تا جنوب آن با اروندرود به اروندکنار تبدیل شد.

جمعیت اروندکنار از بافت اجتماعی خاصی برخوردار است. ساکنان آن از طوائف مختلفی چون نصاری، حلافی، ربیعی و سلطانی تشکیل شده‌اند. فعالیت اصلی اهالی اروندکنار در کشت و پرورش نخل و ماهیگیری بوده است. با این همه، دامداری و صنایع دستی همچون عبا و حصیربافی نیز کم و بیش در میان آنان رایج است. مردم اروندکنار مسلمان و پیرو مذهب شیعه اثناعشری هستند و زبان فارسی و عربی در میانشان رایج است. (اسحاقی تیموری، جعفر)

روش تألیف کتاب

در ابتدای سال ۱۳۹۶ تصمیم بر آن شد کتابی درباره‌ی شهدای اروندکنار تدوین شود. در ابتدا به جمع‌آوری اطلاعات درباره‌ی شهدا پرداختیم. روابط عمومی شهرداری اروندکنار آماری در حدود دویست و هشتاد نفر از شهدا در اختیار ما نهاد. آمار عبارت بود از نام، نام‌خانوادگی، محل تولد و محل شهادت بعضی از شهدا. در ادامه کار مشخص شد که تنها ۳۰٪ این آمار صحیح است. بنابراین برای تکمیل اطلاعات و اسناد شهدا با چند مشکل اساسی روبه‌رو بودیم. نخست آن که بسیاری از خانواده شهدا از اروندکنار به دیگر شهرها و استان‌ها مهاجرت کرده بودند، بعضی فامیل خود را تغییر داده بودند که این موضوع، شناسایی خانواده شهدا را با مشکل مواجه می‌کرد ضمن اینکه کسانی که در اروندکنار باقی مانده بودند، شهدای نهرها یا خانواده‌های آن نهرها را نمی‌شناختند.

بنابراین تنها راه باقی‌مانده و دقیق‌تر برای ثبت اطلاعات شهدا این بود که ما خانواده‌های آنان را پیدا کنیم و اطلاعات شهدا را دقیقاً ثبت کنیم. نهر به نهر، خانواده به خانواده مصاحبه حضوری را با خانواده شهدا آغاز

کردیم. از مسئولین پایگاه‌های بسیج و کسانی که شناخت بیشتری از اهالی نهرها داشتند به صورت حضوری یا تلفنی اطلاعات شهدا را ثبت کردیم. شهدایی که در بندر لنگه، بندر کنگان، بوشهر، گناوه، برازجان، بروجرد، شیراز، اهواز، ماهشهر و دیلم بودند را شناسایی کردیم و از طریق خانواده‌های آنان اطلاعات را ثبت کردیم. بعد از پایان این مرحله به تدوین کتاب پرداختیم.

از آنجایی که قبل از انقلاب؛ محدوده‌ی جغرافیایی اروندکنار؛ از دهستان رُمیله شروع و به نهر قاسمیه ختم می‌شد، شهدایی که در این حوزه جغرافیایی بودند را در کتاب ثبت کردیم. در کتاب نخل‌های سرافراز اطلاعات همه شهدای اروندکنار به دست نیامده، که امیدواریم بتوانیم مابقی شهدا را به صورت کامل؛ در چاپ بعدی این کتاب به رشته تحریر درآوریم.

در تألیف کتاب نخل‌های سرافراز عده‌ی زیادی از برادران به ما کمک کردند که اگر یاری اینان نبود، خلق چنین اثری امکان‌پذیر نبود. بر خود لازم می‌دانیم از آنان تشکر و قدردانی کنیم. کسانی که هزینه چاپ کتاب را تقبل کردند: مهندس حمزه شیرالی، عیسی یگانه و خانواده مرحوم مهندس احمد پرهیزی. همچنین برادران: عبدالرضا حلافی؛ ثبت اطلاعات شهدای بندر لنگه؛ عبدالامیر ربیعی اطلاعات شهدای بندر کنگان بوشهر؛ مرتضی شیروی، حیدر اهوازی، حمید ثامری، حسن مدنی، علی عباسی، خالد سلطان دایر، حافظ جعفریان، ناصر نصاری، محمود بُوَصدی، حسن بهبهانی، شفیق چاسبی، اسماعیل حمیدی، عبدالحسین شریداوی، یوسف شیروی، عباس زرین‌فر، عادل داودی و سایر عزیزانی که در خلق این اثر کمک کردند؛ صمیمانه تشکر می‌کنیم.

عادل شیرالی - نرگس شامحمدی